

**Analýza súčasnej slovenskej legislatívy
v poistnom sektore z pohľadu smernice o Solventnosti II**

August 2011

Obsah

Úvod	3
1. Právny rámec	4
2. Nový zákon o poisťovníctve	4
2.1 Smernica o Solventnosti II	4
2.1.1 Nové regulátorne požiadavky	4
2.1.2 Smernice prevzaté a upravené smernicou o Solventnosti II („recast“)	6
2.1.3 Smernica o akvizíciách	9
2.1.4 Smernice zrušené smernicou o Solventnosti II	9
2.1.5 Ustanovenia smernice o Solventnosti II transponované do slovenského právneho poriadku prostredníctvom inej právnej normy ako zákon o poisťovníctve	10
2.2 Ďalšie smernice, ktoré sú transponované do zákona o poisťovníctve	11
2.3 Vnútroštátna úprava SR	12
2.3.1 Osobitný režim pre poisťovne, na ktoré sa nevzťahuje smernica o Solventnosti II	12
2.3.2 Slovenská kancelária poisťovateľov	12
2.3.3 Zákon o poisťovníctve	13
2.4 Iné	16
Príloha č. 1: Zoznam zákonov, ktoré bude pravdepodobne potrebné novelizovať v súvislosti s novým zákonom o poisťovníctve	19
Príloha č. 2: Zoznam skratiek	20

Úvod

Kľúčovou úlohou NBS pri príprave SR na novú reguláciu poistného sektora bude prispieť k vytvoreniu kvalitného legislatívneho prostredia, ktoré zabezpečí právnu istotu pre orgán dohľadu, poisťovne, zaisťovne, pobočky¹ a pobočky poisťovní a zaisťovní z iných členských štátov, stanoví jasné pravidlá správania sa a povinnosti všetkých dotknutých subjektov. Zámerom Solventnosti II je aj zlepšenie regulácie a dohľadu nad poistným trhom. Vzhľadom na rozsah zmien regulácie a očakávaných nákladov znášaných subjektmi poistného trhu a orgánom dohľadu bude veľmi dôležité zabezpečiť stabilitu právnych noriem na dlhšie obdobie.

Z uvedených dôvodov je potrebné analyzovať súčasný stav regulácie z perspektívy Solventnosti II s cieľom identifikovať potrebné zmeny súvisiace s transpozíciou nových ustanovení smernice o Solventnosti II a s cieľom dôslednejšej transpozície niektorých redefinovaných ustanovení smernice o Solventnosti II. Taktiež je dôležité identifikovať možnosti vnútroštátnej úpravy niektorých aspektov podnikania poisťovní, zaisťovní, pobočiek a pobočiek poisťovní a zaisťovní z iných členských štátov uvedomujúc si jej mantinely vzhľadom na pokročilú mieru harmonizácie v oblasti regulácie obozretného podnikania v poistnom sektore ako aj právne normy, ktoré budú tvoriť nové regulačné prostredie. Za účelom vysporiadania sa s týmito úlohami, vytvoríť a v dostatočnom časovom predstihu transparentne prezentovať komplexnú predbežnú pozíciu NBS k očakávaným legislatívnym zmenám, pristúpila NBS k vypracovaniu analýzy súčasnej právnej úpravy SR z pohľadu Solventnosti II.

Táto analýza bola spracovaná a vyhodnotená v rámci projektu vytvoreného v NBS pre Solventnosť II², časť Analýza súladu slovenskej legislatívy so Solventnosťou II.

Analýzu treba vnímať v prepojení na Analýzu pripravenosti poistného trhu na Solventnosť II³, ktorú dňa 16. novembra 2010 zobrala Banková rada NBS na vedomie, a ktorá bola následne publikovaná na internetovej stránke NBS, na Analýzu dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska⁴, ktorú dňa 18. apríla 2011 zobrala Banková rada NBS na vedomie, a ktorá bola následne publikovaná na internetovej stránke NBS a na Správu Národnej banky Slovenska o piatej kvantitatívnej dopadovej štúdii (QIS 5) v poistnom sektore⁵, ktorú dňa 7. júna 2011 zobrala Banková rada NBS na vedomie, a ktorá bola následne publikovaná na internetovej stránke NBS.

¹ Pobočkou sa rozumie pobočka poisťovne alebo zaisťovne z krajiny mimo EHP.

² Gescia: Mgr. Júlia Čillíková, vedúci projektového tímu: Ing. Peter Paluš, členovia projektového tímu, ktorí sa zúčastnili na tvorbe analýzy: Ing. Andrea Gondová, Mgr. Zuzana Kardošová, JUDr. Katarína Krajčovičová a Mgr. Lucia Štefunková, ďalší zamestnanci NBS, ktorí sa zúčastnili na tvorbe analýzy: Ing. Hana Masaryková.

³

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Poistovnictvo/Analýza_pripravenosti_poistovni_na_Solventnost_II.pdf

⁴ http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Poistovnictvo/Analýza_dopadov_Solventnosti_II_na%20NBS.pdf

⁵ http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Poistovnictvo/Sprava_NBS_o_QIS5_v_poistnom_sektore.pdf

1. Právny rámec

Nové regulátorne požiadavky poisťovní, zaisťovní, pobočiek a pobočiek poisťovní a zaisťovní z iných členských štátov, ktoré sú predmetom režimu Solventnosť II, budú na európskej úrovni upravené právnymi aktmi s rôznym stupňom právnej sily. Základným právnym aktom v tejto oblasti je rámcová smernica o Solventnosti II. V nadväznosti na prijatú smernicu sú v súčasnosti v štádiu prípravy vykonávacie právne predpisy k tejto smernici, ktoré budú mať charakter nariadení EK a budú detailnejšie upravovať jednotlivé ustanovenia smernice. Vymedzené špecifické oblasti budú upravovať záväzné technické predpisy vo forme rozhodnutí alebo nariadení EK, pripravované v spolupráci s EIOPA. Navyiac EIOPA má oprávnenie z vlastnej iniciatívy vydávať odporúčania („guidelines“), napríklad v prípade identifikovania problémov pri aplikácii európskych právnych noriem. EIOPA bude mať tiež právomoc vyplývajúcu z európskych právnych noriem stanoviť a zverejniť niektoré údaje (napríklad výnosovú krivku a výnimočný pokles na finančných trhoch), ktoré budú musieť byť zohľadnené dohliadanými subjektmi pri stanovení kvantitatívnych požiadaviek.

Na rozdiel od nariadení EK, ktoré si nevyžadujú transpozíciu do právneho systému členskej krajiny a sú priamo záväzné pre členské štáty dňom zverejnenia v Úradnom vestníku EÚ, ustanovenia smernice bude nevyhnutné v plnom rozsahu transponovať do nášho právneho poriadku.

Lehota pre členské štáty na transpozíciu smernice bola pôvodne určená do 31. októbra 2012, avšak v nadväznosti na smernicu Omnibus II, ktorej prijatie sa predpokladá v prvom štvrtroku 2012, sa lehota pravdepodobne predĺži o dva mesiace, t. j. do 31. decembra 2012⁶.

⁶ Na základe posledného kompromisného návrhu smernice Omnibus II by mala byť táto lehota posunutá na 31. marec 2013.

V súvislosti s transpozíciou smernice o Solventnosti II vzniká otázka, akým spôsobom transponovať smernicu o Solventnosti II do našej právnej úpravy. To znamená, či všetky, alebo len niektoré ustanovenia smernice o Solventnosti II budú premietnuté do nového zákona o poisťovníctve s tým, že ostatné budú predmetom úpravy vo vykonávacích právnych predpisoch NBS, t. j. v opatreniach NBS na základe splnomocňovacích ustanovení nového zákona o poisťovníctve. Podľa nášho názoru transpozícia smernice uskutočnená čiastočne prostredníctvom opatrení by mohla byť prínosom, najmä v prípade niektorých technických prvkov, avšak mala by sa aplikovať v obmedzenom rozsahu. Taktiež bude potrebné zvážiť, či odporúčania („guidelines“), ktoré bude vydávať EIOPA, bude potrebné upraviť aj v rámci metodických usmernení NBS, respektíve za určitých okolností opatrení NBS, alebo postačí zverejnenie odporúčaní na internetovej stránke NBS v slovenskom jazyku, prípadne len zverejnenie odkazu na internetovú stránku EIOPA.

Vzhľadom na skutočnosť, že nariadenia EK budú priamo záväzné, nevyhnutným predpokladom správnej aplikácie bude ich kvalitný preklad.

2. Nový zákon o poisťovníctve

2.1 Smernica o Solventnosti II

2.1.1 Nové regulátorne požiadavky

Pravidlá obozretného podnikania a výkon dohľadu, vrátane spolupráce medzi orgánmi dohľadu členských štátov v zákone o poisťovníctve, budú nahradené novou úpravou v zmysle smernice o Solventnosti II. Nová regulácia je koncipovaná v troch základných blokoch, tzv. pilieroch:

- Pilier I – kvantitatívne požiadavky,
- Pilier II – kvalitatívne požiadavky a výkon dohľadu,
- Pilier III – transparentnosť a zverejňovanie.

Relevantné ustanovenia smernice o Solventnosti II v rámci piliera I stanovujú:

- oceňovanie aktív a záväzkov vrátane technických rezerv pre regulačné účely (články 75 až 86),
- vlastné zdroje na krytie kapitálových požiadaviek (články 87 až 99),
- kapitálové požiadavky - SCR (články 100 až 127) a MCR (články 128 až 131),
- zásady pre investovanie (články 132 až 135).

Kvantitatívne požiadavky pre poisťovne, zaistovne a pobočky sú v zákone o poisťovníctve ustanovené primárne v § 23 až § 34 s výnimkou § 33, v ktorom sa stanovuje odvod časti poistného. Tieto požiadavky budú vypustené a nahradené novým textom v zmysle úpravy smernice o Solventnosti II. V oblasti piliera I nie je možnosť vnútroštátnej úpravy a z uvedeného dôvodu bude potrebné zrušiť v súčasnosti uplatňovanú minimálnu výšku základného imania.

Pilier II predstavujú požiadavky na systém správy a riadenia poisťovní, zaistovní a pobočiek a výkon dohľadu nad ich činnosťou, pričom relevantnými ustanoveniami smernice o Solventnosti II sú najmä:

- kontrolný proces vykonávaný orgánom dohľadu (článok 36),
- systém správy a riadenia (článok 41) vrátane
 - požiadaviek na vhodnosť a odbornú spôsobilosť (články 42 a 43),
 - rizikového manažmentu (článok 44),
 - kľúčových funkcií (články 44 a 46 až 48),

- vlastného posúdenia rizika a solventnosti (článok 45),
- zverenia výkonu činností (článok 49).

Kvalitatívne požiadavky pre poisťovne, zaistovne a pobočky sú v zákone o poisťovníctve ustanovené primárne v § 36 (organizácia a riadenie) a v § 14 (zverenie výkonu činností). Výkon dohľadu nad poisťovňami, zaistovňami a pobočkami upravuje najmä § 48 zákona o poisťovníctve. V ustanoveniach týkajúcich sa organizácie a riadenia dohliadaných subjektov, zverenia výkonu činností a výkonu dohľadu bude potrebné zohľadniť požiadavky podľa smernice o Solventnosti II, pričom podľa nášho názoru tu existuje možnosť detailnejšej vnútroštátnej úpravy.

Pilier III zahŕňa požiadavky týkajúce sa vykazovacej povinnosti voči orgánom dohľadu a zverejňovania informácií (požiadavky na transparentnosť), pričom relevantnými ustanoveniami smernice o Solventnosti II sú najmä:

- informácie zverejňované orgánom dohľadu (článok 31),
- informácie poskytované na účely dohľadu (článok 35),
- zverejňovanie informácií (články 51 a články 53 až 56).

V § 43 a § 34 ods. 21 zákona o poisťovníctve a vo vykonávacích právnych predpisoch (opatrenie NBS č. 4/2008, opatrenie NBS č. 6/2008, opatrenie NBS č. 25/2008 a opatrenie NBS č. 27/2008) sú stanovené požiadavky na vykazovaciu povinnosť poisťovní, zaistovní a pobočiek. V zákone o poisťovníctve sú ďalej upravené oznamovacie povinnosti dohliadaných subjektov (najmä § 12 ods. 6). Nové regulačné požiadavky v oblasti výkazníctva a zverejňovania bude potrebné zohľadniť v novom zákone o poisťovníctve, pričom v tejto

oblasti existuje možnosť detailnejšej vnútroštátnej úpravy a bola identifikovaná aj jej potreba (viď Analýza dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska, kapitola 1.3. Výkazníctvo).

- ***Dohľad nad poisťovňami a zaist'ovňami v skupine***

Dohľadu nad poisťovňami a zaist'ovňami v skupine sa venuje Hlava III smernice o Solventnosti II, ktorá z časti nadväzuje na reguláciu ustanovenú smernicou o dohľade nad poisťovňami a zaist'ovňami v skupine a primerane zohľadňuje nové regulatorne požiadavky troch pilierov opísaných vyššie. Upravuje tiež spoluprácu medzi orgánmi dohľadu vrátane činností kolégií orgánov dohľadu a úlohu EIOPA v rámci výkonu dohľadu, napríklad pri mediácii.

Dohľad nad poisťovňami a zaist'ovňami v skupine je upravený v § 49 až § 51 zákona o poisťovníctve a vo vykonávacom právnom predpise (opatrenie NBS č. 2/2011). Okrem kvantitatívnych požiadaviek v tejto oblasti existujú možnosti vnútroštátnej úpravy, ale vzhľadom na doterajšiu aplikačnú prax nebola takáto potreba identifikovaná.

- ***Hodnotenie ekvivalentnosti režimu solventnosti***

Smernica o Solventnosti II (články 172, 227, 260, 261) oproti zákonu o poisťovníctve upravuje aj zaobchádzanie s poisťovňami a zaist'ovňami, ktorých sídlo a ústredie je v krajinách mimo EHP (viď Analýza dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska, kapitola 3. Prístup ku krajinám mimo EHP).⁷

⁷ Podľa posledného kompromisného návrhu smernice Omnibus II a informácií od EK bude zrejme umožnené prechodné obdobie pre viaceré štáty na zosúladenie ich režimu solventnosti pre účely rovnakého zaobchádzania s poisťovňami a zaist'ovňami z tretích krajín.

2.1.2 Smernice prevzaté a upravené smernicou o Solventnosti II („recast“)

Smernicou o Solventnosti II boli prevzaté a upravené nasledovné smernice:

- prvá smernica Rady 73/239/EHS z 24. júla 1973 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie priameho poistenia s výnimkou životného poistenia,
- smernica Rady 78/473/EHS z 30. mája 1978 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa spolupoistenia v rámci Spoločenstva,
- smernica Rady 87/344/EHS z 22. júna 1987 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa poistenia právnej ochrany,
- druhá smernica Rady 88/357/EHS z 22. júna 1988 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, týkajúcich sa priameho poistenia s výnimkou životného poistenia, na uľahčenie účinného vykonávania slobody poskytovať služby,
- tretia smernica Rady 92/49/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa priameho poistenia s výnimkou životného poistenia,
- smernica o dohľade nad poisťovňami a zaist'ovňami v skupine,
- smernica o reorganizácii a likvidácii poisťovní,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/83/ES z 5. novembra 2002 o životnom poistení,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/68/ES zo 16. novembra 2005 o zaistení.

Príprava nového režimu vytvára priestor na dôslednejšiu transpozíciu smerníc, ktoré už sú transponované do zákona o poisťovníctve a iných právnych predpisov a zároveň boli prevzaté a upravené do smernice o Solventnosti II („recast“), týka sa to najmä nasledovných oblastí:

- **Poistné pre nové obchody**

V smernici o Solventnosti II (článok 209) sa ustanovenia o dostatočnosti poistného na rozdiel od zákona o poisťovníctve (§ 35) týkajú len nových obchodov v životnom poistení. Uvedený nedostatok bude potrebné v novom zákone o poisťovníctve odstrániť.

- **Predmet činností poisťovní a zaistovní**

V rámci transpozície smernice o Solventnosti II je nevyhnutné v novom zákone o poisťovníctve presne vymedziť všetky činnosti a operácie v životnom a neživotnom poistení, ktoré je poisťovňa oprávnená vykonávať na základe povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti udeleného NBS, keďže v súčasnej právnej úprave zákona o poisťovníctve nie sú všetky dôsledne transponované. Následne bude potrebné zosúladiť platné povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti s novým právnym stavom.

Ďalším identifikovaným nedostatkom je právna úprava doplnkových rizík, nakoľko podľa zákona o poisťovníctve nie je možné vykonávať poistenie právnej ochrany ako doplnkové poistenie. Avšak smernica o Solventnosti II (článok 16) za splnenia určitých podmienok umožňuje aj vykonávanie poistenia právnej ochrany ako doplnkového poistenia. Navyše doplnkové riziká sú upravené len v prílohe k zákonu o poisťovníctve, pričom v novom zákone o poisťovníctve by bolo vhodnejšie ich upraviť priamo v texte zákona.

Zákon o poisťovníctve (§ 4 ods. 8 písm. a) umožňuje, aby poisťovníam

vykonávajúcim životné poistenie bolo vydané povolenie aj na vykonávanie poistenia úrazu a poistenia choroby (poistné odvetvia B1 a B2 podľa prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve), avšak neumožňuje, aby poisťovní vykonávajúcej poistenie úrazu a poistenie choroby (poistné odvetvia B1 a B2 podľa prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve), bolo vydané povolenie aj na vykonávanie životného poistenia (článok 18 ods. 4 smernice o Solventnosti II). Taktiež chýba v zákone o poisťovníctve ustanovenie, ktoré by oprávňovalo poisťovňu požiadať o udelenie povolenia na vykonávanie len niektorých rizík patriacich do poistného odvetvia (článok 15 ods. 2 smernice o Solventnosti II). V novom zákone o poisťovníctve by sa mal identifikovaný nesúlad s únijským právom odstrániť.

Vychádzajúc z ustanovení smernice o Solventnosti II (článok 18 ods. 1 písm. a) by mala poisťovňa vykonávať len poisťovaciu činnosť a činnosti priamo z nej vyplývajúce. Finančné sprostredkovanie pre inú finančnú inštitúciu ako poisťovňu, ktoré je poisťovňa oprávnená vykonávať v zmysle súčasnej právnej úpravy (§ 4 ods. 5 zákona o poisťovníctve), nemožno považovať za činnosť priamo vyplývajúcu z vykonávania poisťovacej činnosti. Z uvedeného dôvodu bude potrebné v novom zákone o poisťovníctve obmedziť predmet činnosti poisťovne na poisťovaciu činnosť a činnosti priamo z nej vyplývajúce (takáto úprava je napríklad aj v legislatíve UK⁸). Čo sa týka zaistovne, v zmysle smernice o Solventnosti II (článok 18 ods. 1 písm. b) je zaistovňa oprávnená vykonávať len zaistovaciu činnosť a s ňou súvisiace činnosti vrátane funkcie holdingovej spoločnosti. Nakoľko zákon o poisťovníctve neupravuje možnosť

⁸<http://fsahandbook.info/FSA/html/handbook/IC/OBS/4/2>.

zaist'ovne vykonávať funkciu holdingovej spoločnosti, bude potrebné transponovať príslušné ustanovenie smernice o Solventnosti II do nového zákona o poisťovníctve. Obdobne ako pri poisťovniach, bude potrebné zvážiť rozsah finančného sprostredkovania, ktoré je oprávnená vykonávať zaist'ovňa.

• **Reorganizačné opatrenia a likvidácia**

Ďalšou oblasťou, ktorá nie je dôsledne transponovaná z predchádzajúcich smerníc v oblasti poisťovníctva do súčasnej právnej úpravy, sú reorganizačné opatrenia a likvidácia poisťovní alebo pobočiek. Na rozdiel od smernice o reorganizácii a likvidácii poisťovní (prevzatej a upravenej v smernici o Solventnosti II, Hlava IV), ktorá striktno rozlišuje medzi príslušnými orgánmi na účely reorganizačných opatrení a likvidačného konania a orgánmi dohľadu nad poisťovňami, v našej právnej úprave nie je oddelená pôsobnosť medzi NBS a súdnymi orgánmi v oblasti reorganizačných opatrení a likvidácie. To znamená, že zákon o poisťovníctve priamo oprávňuje NBS zaviesť nútenú správu (§ 70 až § 78) ako reštrukturalizačné a reorganizačné opatrenie nad poisťovňou, zaist'ovňou alebo pobočkami napriek tomu, že NBS je orgánom dohľadu. Rovnako zákon o konkurze (§ 176 ods. 3) označuje nútenú správu za reštrukturalizačné opatrenie, pričom odkazuje na zákon o poisťovníctve, kde je inštitút nútenej správy ako vnútroštátny nástroj orgánu dohľadu podrobne upravený. Ak inštitút nútenej správy bude upravený aj v rámci nového zákona o poisťovníctve, bude potrebné novelizovať zákon o konkurze, kde by malo byť vypustené nesprávne označenie nútenej správy ako reštrukturalizačného opatrenia, ako aj odkaz na zákon o poisťovníctve. V súlade so smernicou o Solventnosti II by v zákone o konkurze mala byť nútená správa nahradená iným reorganizačným, respektíve reštrukturalizačným opatrením alebo opatreniami, ktoré budú v pôsobnosti súdnych orgánov, a nie NBS. Zároveň by

súdne orgány mali mať povinnosť informovať NBS o vydaných opatreniach a NBS by následne o nich informovala orgány dohľadu ostatných členských štátov.

Likvidáciu poisťovne alebo zaist'ovne primárne upravuje zákon o poisťovníctve (§ 84 a § 85) s tým, že subsidiárne sa na likvidáciu poisťovne alebo zaist'ovne vzťahuje Obchodný zákonník (§ 70 až § 75a, § 219 až § 220a) ako všeobecne záväzný právny predpis. Obchodný zákonník tiež obsahuje všeobecnú úpravu uspokojovania nárokov veriteľov v prípade likvidácie spoločnosti. Čo sa týka právnej úpravy problematiky uspokojovania nárokov veriteľov v smernici o Solventnosti II v časti, kde sú prevzaté ustanovenia smernice o reorganizácii a likvidácii poisťovní, smernica umožňuje členským štátom výber z dvoch alternatív, respektíve obidve alternatívy súčasne (článok 275). Podľa prvej alternatívy pohľadávky z poistenia majú absolútnu prednosť pred ostatnými pohľadávkami uplatňovanými voči poisťovni vo vzťahu k aktívam predstavujúcim technické rezervy. Podľa druhej alternatívy, ktorá sa na rozdiel od prvej viaže ku všetkým aktívam poisťovne, pohľadávky z poistenia majú prednosť pred ostatnými pohľadávkami, pričom sú umožnené určité výnimky z hľadiska prednosti, napríklad zabezpečené pohľadávky. V § 195 ods. 3 zákona o konkurze bola transponovaná druhá alternatíva, t. j. nároky z poistenia sa v konkurze v nezabezpečenom rozsahu uspokojujú zo všeobecnej podstaty pred inými nezabezpečenými pohľadávkami. Z dôvodu zvýšenia ochrany klientov v prípade konkurzu poisťovne navrhujeme zvážiť transpozíciu aj prvej alternatívy, a tak umožniť v praxi aplikáciu oboch alternatív súčasne. Zároveň v rámci transpozície smernice o Solventnosti II by mali byť doplnené ustanovenia, ktoré neboli dôsledne

transponované, napríklad účinky likvidácie na súčasné zmluvy, ktorých zmluvnou stranou je poisťovňa (článok 285), vecné práva tretích strán (článok 286), zaobchádzanie s pobočkami (článok 296).

- **Spolupoistenie**

Spolupoistenie podľa úpravy zákona o poisťovníctve (§ 87) je vykonávanie poistenia viacerými poisťovateľmi bez obmedzení na poisťné odvetvia, veľkosť rizík alebo zúčastnené subjekty⁹. Smernica o Solventnosti II (článok 190 až 196) upravuje iba spolupoistenie vykonávané v rámci spoločenstva pre poisťné odvetvia B3 až B16 podľa prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve za splnenia určitých podmienok, napríklad spolupoistenie sa vzťahuje len na veľké riziká.

V tejto oblasti bola identifikovaná nedostatočná transpozícia, nakoľko sa v zákone o poisťovníctve nestanovujú požiadavky na poisťovne vykonávajúce spolupoistenie v rámci EHP, napríklad nie je stanovený prístup k tvorbe technických rezerv, požiadavka na evidenciu štatistických údajov o objeme operácií spolupoistenia a spoluprácu a výmenu informácií medzi ostatnými orgánmi dohľadu k spolupoisteniu. Taktiež treba zvážiť výhody a nedostatky vnútroštátnej úpravy spolupoistenia nad rámec smernice o Solventnosti II.

- **Subjekty vylúčené z rozsahu pôsobnosti smernice o Solventnosti II**

Nie všetky subjekty, ktoré sú vylúčené z pôsobnosti smernice o Solventnosti II, nakoľko vykonávajú činnosti, ktoré by inak bola oprávnená vykonávať iba poisťovňa, sú vylúčené aj z pôsobnosti zákona o poisťovníctve, napríklad pohrebné ústavy, ktorých výška plnení neprekračuje priemerné náklady na pohreb pri jednom úmrtí alebo poskytujú vecné plnenia a zamestnávateľia poskytujúci svojim zamestnancom

⁹ Nezohľadňuje sa cezhraničné poistenie v rámci EHP ako i mimo krajín EHP.

zamestnanecké programy, v rámci ktorých poskytujú plnenie v prípade úmrtia alebo dožitia (články 9 a 10 smernice o Solventnosti II). Uvedený nedostatok bude potrebné v novom zákone o poisťovníctve odstrániť.

2.1.3 Smernica o akvizíciách

Smernica o Solventnosti II prevzala relevantné ustanovenia pre poisťný sektor zo smernice o akvizíciách.

Pri príprave opatrenia NBS č. 8/2010 bol identifikovaný problém v tom, že kritéria pre nadobúdateľa, ktoré musia byť splnené v prípade zámeru nadobudnúť alebo zvýšiť kvalifikovanú účasť v poisťovni alebo zaistovni, stanovené v zákone o poisťovníctve, neumožňujú NBS postupovať v zmysle „Guidelines for the prudential assessment of acquisitions and increases in holdings in the financial sector required by Directive 2007/44/EC“¹⁰, napríklad pri preverovaní schopnosti nadobúdateľa zabezpečiť plnenie požiadaviek obozretného podnikania poisťovňou alebo zaistovňou¹¹. V novom zákone o poisťovníctve bude potrebné tento nedostatok odstrániť.

2.1.4 Smernice zrušené smernicou o Solventnosti II

Smernica o Solventnosti II zruší okrem prevzatých a upravených smerníc podľa bodu 2.1.2 nasledovné smernice:

- o smernicu Rady 64/225/EHS z 25. februára 1964 o zrušení obmedzení slobody usadiť sa a

¹⁰ Prístupné napríklad na internetovej stránke: https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx_dam/files/publications/submissionstotheec/MA-Guidelines.pdf.

¹¹ V nadväznosti na zmeny v zákone o poisťovníctve bude potrebné zmeniť aj v príslušné ustanovenia zákona o bankách a zákona o kolektívnom investovaní.

- slobody poskytovať služby vo vzťahu k zaisteniu a retrocesii,
- smernicu Rady 73/240/EHS z 24. júla 1973, ktorou sa rušia obmedzenia práva usadiť sa v oblasti priameho poistenia s výnimkou životného poistenia,
 - smernicu Rady 76/580/EHS z 29. júna 1976, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 73/239/EHS o koordinácii zákonov, iných predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie podnikania v oblasti priameho poistenia s výnimkou životného poistenia,
 - smernicu Rady 84/641/EHS z 10. decembra 1984, ktorou sa mení a dopĺňa prvá smernica (73/239/EHS) o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie priameho poistenia, s výnimkou životného poistenia, najmä so zreteľom na pomoc turistom.

2.1.5 Ustanovenia smernice o Solventnosti II transponované do slovenského právneho poriadku prostredníctvom inej právnej normy ako zákon o poisťovníctve

- ***Občiansky zákonník***

Napriek skutočnosti, že smernica o Solventnosti II sa primárne nevenuje súkromnému právu, nakoľko úprava zmluvného práva patrí do výsostnej pôsobnosti členských štátov, existujú ustanovenia smernice o Solventnosti II, ktoré sa dotýkajú úpravy občianskeho práva v SR.

V Občianskom zákonníku sú transponované predovšetkým ustanovenia predchádzajúcich smerníc z oblasti poisťovníctva (prevzaté a upravené v smernici o Solventnosti II), ktoré obsahujú informačné povinnosti poisťovne vo vzťahu

ku klientom (články 183 až 185)¹². Niektoré ustanovenia týchto smerníc súkromno-právneho charakteru, upravujúce oblasť poisťných zmlúv, však boli transponované nielen do Občianskeho zákonníka, ale čiastočne aj do zákona o poisťovníctve. Medzi inštitúty, ktoré sú zároveň upravené v obidvoch uvedených právnych predpisoch patrí rozhodné právo (§ 792a ods. 2 písm. m) Občianskeho zákonníka, § 89 zákona o poisťovníctve) a poistenie právnej ochrany (§ 828a Občianskeho zákonníka, § 88 zákona o poisťovníctve). Zatiaľ čo Občiansky zákonník upravuje rozhodné právo len z pohľadu informačných povinností v prípade poistenia osôb pred uzavretím poisťnej zmluvy, v zákone o poisťovníctve sa priamo rieši akým právnym poriadkom sa bude riadiť poisťná zmluva v neživotnom, respektíve v životnom poistení. Vzhľadom na to, že sa jedná o inštitút súkromno-právneho charakteru, bolo by vhodnejšie, aby bolo rozhodné právo v prípade poisťných zmlúv upravené len v Občianskom zákonníku.

Poistenie právnej ochrany je transponované do Občianskeho zákonníka okrem vysporiadania nárokov z poistenia právnej ochrany, ktoré upravuje zákon o poisťovníctve. V rámci transpozície smernice o Solventnosti II by bolo potrebné vymedziť predmet poistenia právnej ochrany v zákone o poisťovníctve.

Vzhľadom na to, že úprava poisťných zmlúv v Občianskom zákonníku nebola významne revidovaná

¹² Bude potrebné prehodnotiť, či informačné povinnosti poisťovne vo vzťahu ku klientom sú úplne transponované. Zároveň by bolo vhodné zvážiť potrebu detailnejšej vnútroštátnej úpravy, pričom potenciálne zmeny v oblasti ochrany klienta odporúčame časovo zosúladiť s prebiehajúcimi aktivitami na európskej úrovni, napríklad pripravovaný projekt v oblasti investičných produktov „Packaged Retail Investment Products“ (PRIPs).

takmer 10 rokov¹³ a úplne nereflektuje vývoj v oblasti poisťného práva posledných rokov, ako aj aplikačnú prax, stojí za zváženie úprava viacerých ustanovení Pätnástej hlavy Poisťnej zmluvy Občianskeho zákonníka, prípadne zavedenie nových inštitútov poisťného práva¹⁴ za účelom zlepšenia ochrany klienta.

- **Zákon o dohľade**

Niektoré ustanovenia smerníc, ktoré boli prevzaté a upravené smernicou o Solventnosti II, sú transponované do zákona o dohľade, napríklad právomoci orgánu dohľadu pri výkone dohľadu na mieste v dohliadaných subjektoch (článok 34 a nasl.), výmena informácií medzi orgánmi dohľadu navzájom a orgánom dohľadu a inými vnútroštátnymi orgánmi (články 65 až 69), mlčanlivosť o informáciách získaných pri dohľade nad dohliadanými subjektmi (článok 64). V zákone o dohľade bude potrebné reflektovať nové regulačné požiadavky obsiahnuté v smernici o Solventnosti II, napríklad ciele dohľadu (článok 27), konvergencia medzi orgánmi dohľadu členských štátov (článok 71), rozšírenie kompetencie NBS na osoby vykonávajúce zverené činnosti (článok 38).

- **Zákon o konkurze**

Ustanovenia smernice o Solventnosti II týkajúce sa uspokojovania nárokov z poisťovania, sú transponované do šiestej časti zákona o konkurze. Tejto problematike sa venuje časť 2.1.2 tejto analýzy (Reorganizačné opatrenia a likvidácia).

- **Zákon o povinnom zmluvnom poistení**

Ustanovenia smernice o Solventnosti II (články 150 až 152) týkajúce sa povinného zmluvného poisťovania z pohľadu cezhraničného poskytovania služieb, napríklad členstvo v národnej kancelárii, financovanie kancelárie a určenie likvidačných zástupcov sú transponované v zákone o povinnom zmluvnom poistení.

2.2 Ďalšie smernice, ktoré sú transponované do zákona o poisťovníctve

- **Doplňujúci dohľad nad finančnými konglomerátmi**

V zákone o poisťovníctve je (v § 52 až § 66) okrem smerníc uvedených v časti 2.1.2 a 2.1.3 transponovaná aj smernica o finančných konglomerátoch a upravuje doplňujúci dohľad nad finančnými konglomerátmi, ktoré pôsobia v bankovom sektore, sektore poisťovníctva a na kapitálovom trhu.

Za účelom zabezpečenia rovnakej právnej úpravy v jednotlivých sektoroch finančného trhu by bolo vhodnejšie upraviť doplňujúci dohľad osobitným zákonom pre celý finančný trh. Rovnako aj na európskej úrovni je táto problematika upravená jednou právnou normou pre všetky finančné sektory.

- **Zásada rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu**

V zákone o poisťovníctve (§ 35 ods. 3 až 5) je upravená požiadavka na zhromažďovanie a aktualizovanie poisťno-matematických a štatistických údajov týkajúcich sa používania kritéria pohlavia fyzickej osoby ako určujúceho faktora pri stanovení výšky poisťného a na výpočet poisťného plnenia, ktorá vyplýva z uplatnenia výnimky článku 5

¹³ Posledná významná novela bola uskutočnená zákonom č. 526/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁴ Napríklad umožniť poisťníkom vypovedať poisťnú zmluvu, v prípade prevodu poisťného kmeňa alebo jeho časti.

smernice Rady 2004/113/ES o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaní. Na základe tejto výnimky NBS zhromažďuje údaje predkladané poisťovňami vo forme výkazov, ktorých formu a obsah ustanovuje opatrenie NBS č. 20/2008.

Súdny dvor EÚ vydal 1. marca 2011 rozhodnutie (viď Rozsudok Súdneho dvora EÚ č. C-236/09) o tom, že ustanovenie, ktoré umožňuje členským štátom EÚ uplatňovať výnimku z pravidla rovnakého poistného a poistného plnenia pre obe pohlavia je v rozpore s ustanovením o rovnosti zaobchádzania so ženami a s mužmi. Súdny dvor ďalej rozhodol, že výnimka z pravidla rovnakého poistného a poistného plnenia pre obe pohlavia v oblasti poisťovníctva je neplatná s účinnosťou od 21. decembra 2012.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ požiadavka na predkladanie dát týkajúcich sa štatistických údajov o pohlaví, v novom zákone o poisťovníctve nebude opodstatnená¹⁵.

2.3 Vnútroštátna úprava SR

2.3.1 Osobitný režim pre poisťovne, na ktoré sa nevzťahuje smernica o Solventnosti II

Smernica o Solventnosti II sa neuplatňuje na poisťovne, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v článku 4, napríklad subjekty s hrubým predpísaným poistným menej ako 5 miliónov eur, celkovými technickými rezervami nižšími ako 25 miliónov eur. Pre takéto poisťovne by bolo vhodné ustanoviť osobitný režim v rozsahu

¹⁵ V tejto súvislosti bude potrebné zmeniť zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov tak, aby sa za diskrimináciu považovalo aj rozdielne poistné a poistné plnenie pre ženy a mužov (§ 8 ods. 8).

súčasných regulatórnych požiadaviek na podnikanie poisťovní a zaistovní, a to buď samostatnou časťou zákona o poisťovníctve alebo samostatným zákonom. Keďže súčasné regulatórne požiadavky na činnosť poisťovní a zaistovní sú nekompatibilné s požiadavkami podľa Solventnosti II a mnohé pojmy budú mať v rámci osobitného režimu rozdielny význam (napríklad oceňovanie technických rezerv), samostatný zákon by bol lepším riešením.

2.3.2 Slovenská kancelária poisťovateľov

Pravidlá pre obozretné podnikanie SKP sú ustanovené v zákone o povinnom zmluvnom poistení v prepojení na zákon o poisťovníctve (tvorba technických rezerv a umiestňovanie prostriedkov technických rezerv). Z dôvodu zabezpečenia týchto pravidiel po prechode na Solventnosť II bude potrebné novelizovať zákon o povinnom zmluvnom poistení, a to buď odkazom na nový zákon o poisťovníctve alebo presunutím príslušných ustanovení zákona o poisťovníctve do zákona o povinnom zmluvnom poistení.

Zároveň zákon o poisťovníctve ustanovuje povinnosť vytvárať technickú rezervu na úhradu záväzkov voči SKP vznikajúcich z činnosti podľa osobitného predpisu (§ 28) pre poisťovne, pobočky alebo pobočky poisťovní z iného členského štátu, ktoré vykonávajú poistné odvetvie B10a podľa prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve. Vzhľadom na to, že tieto záväzky k účinnosti nového zákona o poisťovníctve ešte s vysokou pravdepodobnosťou nebudú vysporiadané, bude potrebné nájsť iný mechanizmus zabezpečenia týchto záväzkov SKP (tejto problematike sa venuje aj Analýza dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska, kapitola

1.1 Regulácia nepokrytá Solventnosťou II, časť Deficit zo zákonného poistenia).

2.3.3 Zákon o poisťovníctve

2.3.3.1 Ustanovenia, ktoré by mali byť zachované

Na základe praktickej aplikácie a z dôvodu, že smernica o Solventnosti II nevyučuje v niektorých oblastiach vnútroštátnu úpravu, by mali byť zachované najmä nasledovné ustanovenia zákona o poisťovníctve¹⁶:

- *Vymedzenie základných pojmov (§ 2 a § 3)*

Nový zákon o poisťovníctve by mal okrem pojmov vymedzených v smernici o Solventnosti II definovať aj pojmy, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska aplikačnej praxe na slovenskom finančnom trhu a za účelom zabezpečenia právnej istoty, najmä definíciu poisťovacej činnosti a zaisťovacej činnosti (pojem poisťovacia činnosť obsahujú aj osobitné právne predpisy, napríklad zákon o DPH).

- *Vykonávanie zaisťovacej činnosti poisťovňou (§ 4 ods. 12)*

Smernica o Solventnosti II nevyučuje vykonávanie zaisťovacej činnosti poisťovňou. Praktické skúsenosti pri aplikácii súčasnej právnej úpravy v oblasti vykonávania zaisťovacej činnosti poisťovňami nepreukázali negatívny vplyv zaisťovacej činnosti na bezpečnosť fungovania poisťovní. Z uvedeného dôvodu a za účelom zabezpečenia konkurencieschopnosti poisťovní by táto možnosť mala zostať zachovaná. Súčasnú reguláciu, ktorá podmieňuje výkon zaisťovacej činnosti na základe povolenia NBS, bude však potrebné zjednodušiť, napríklad odstránením duplicitného

preukazovania už preukázaných podmienok.

- *Zverejňovanie priemernej výšky nákladov na finančné sprostredkovanie (§ 35 ods. 6)*

Zverejňovanie priemernej výšky nákladov na finančné sprostredkovanie poisťovňou súvisí s reguláciou finančného sprostredkovania, kde je uložená povinnosť finančnému agentovi informovať klienta pred uzatvorením životného poistenia o priemernej výške nákladov na finančné sprostredkovanie v jednotlivých odvetviach životného poistenia (§ 32 ods. 3 a 4 zákona o finančnom sprostredkovaní). Túto informáciu môže finančný agent získať len od poisťovne, a preto bude potrebné zachovať povinnosť poisťovne zverejniť priemernú výšku nákladov na finančné sprostredkovanie.

- *Sťažnosti (§ 36 odsek 16 až 18)*

Smernica o Solventnosti II (články 183 a 185) sa sťažnosťami zaoberá len z pohľadu informačných povinností poisťovne vo vzťahu k poistníkom a pravidlá vybavovania sťažností ponecháva na vnútroštátnu úpravu. Za účelom ochrany klienta je opodstatnené ustanovenia týkajúce sa sťažností ponechať.

- *Pravidlá činnosti vo vzťahu ku klientom („market conduct“) (§ 37 odsek 1 až 3)*

Z dôvodu, že smernica o Solventnosti II ponecháva detailnejšiu úpravu pravidiel činnosti vo vzťahu ku klientom („market conduct“) na vnútroštátnu úpravu, považujeme relevantné ustanovenia zákona o poisťovníctve za opodstatnené. Prípadné zmeny v tejto oblasti odporúčame časovo zosúladiť s prebiehajúcimi aktivitami na európskej úrovni¹⁷.

¹⁶ V prípade niektorých inštitútov je vhodná rovnaká právna úprava v jednotlivých sektoroch finančného trhu, pričom tento aspekt bol v tejto analýze zohľadnený.

¹⁷ Napríklad pripravovaná nová smernica o sprostredkovaní poistenia, pripravovaný

- *Mlčanlivosť (§ 40)*

Za účelom získania relevantných informácií pre NBS a iné subjekty, napríklad orgány činné v trestnom konaní, od subjektov, ktoré sú viazané mlčanlivosťou (napríklad členovia predstavenstva poisťovne, zamestnanci poisťovne, likvidátori poisťovne), bude potrebné zachovať ustanovenia zákona o poisťovníctve upravujúce mlčanlivosť¹⁸.

- *Oznamovanie audítorov (§ 41 odsek 5)*

Zákon o poisťovníctve ukladá povinnosť poisťovní, zaistovní a pobočkám oznámiť NBS audítora alebo audítorskú spoločnosť poverených overením účtovnej závierky, pričom NBS má možnosť audítora alebo audítorskú spoločnosť odmietnuť. Táto informačná povinnosť je jednotná pre všetky sektory finančného trhu a umožňuje NBS zabrániť overeniu účtovnej závierky nevhodným audítorom alebo audítorskou spoločnosťou.

- *Zber dát (§ 43)*

Táto problematika je už obsiahnutá v Analýze dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska, kapitola 1.3. Výkazníctvo.

Taktiež bude potrebné zachovať povinnosť poisťovní, zaistovní a pobočiek predkladať NBS ročnú správu, nakoľko je relevantným zdrojom informácií pre výkon dohľadu. Za dôležitú súčasť ročnej správy považujeme najmä účtovnú závierku overenú audítorom alebo audítorskou spoločnosťou vrátane audítorskej správy k tejto závierke, konsolidovanú účtovnú závierku, ak sa zostavuje, návrh na rozdelenie zisku a list odporúčaní audítora, ak také odporúčania boli vydané.

projekt v oblasti investičných produktov „Packaged Retail Investment Products“ (PRIPs).

¹⁸ Bude potrebné doplniť medzi subjekty viazané mlčanlivosťou (§ 40 odsek 1 zákona o poisťovníctve) pobočky poisťovní a zaistovní z iného členského štátu.

V oblasti ochrany klienta NBS získava informácie z výkazu Ppn (STA) 12-01 Prehľad o všetkých podnetoch a sťažnostiach klientov (opatrenie NBS č. 4/2008), ktorý by bolo v upravenej podobe tiež vhodné zachovať.

- *Identifikácia klientov (§ 47 ods. 1 až 7)*

Najmä za účelom náležitého dokumentovania činnosti poisťovne, zaistovne, pobočiek a pobočiek poisťovne a zaistovne z iného členského štátu a výkonu dohľadu NBS by mali byť ustanovenia týkajúce sa identifikácie klientov zachované.

- *Sankcie*

Sankcie upravené smernicami prevzatými a upravenými smernicou o Solventnosti II, napríklad ozdravný plán a odobratie licencie, budú rozšírené a doplnené o preventívne opatrenia (tejto problematike sa venuje aj Analýza dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska, kapitola 4.4. Preventívne opatrenia a sankcie).

Oblasť sankcií je však vo veľkej miere ponechaná na vnútroštátnu úpravu. Sankcie stanovené zákonom o poisťovníctve, napríklad pozastavenie uzavierania poistných zmlúv alebo zaistných zmlúv¹⁹, by mali byť zachované a rozšírené o nové druhy v súlade s aktivitami Európskej komisie v oblasti sankčných režimov²⁰.

- *Splnomocňovacie ustanovenia*

Splnomocňovacie ustanovenia, na základe ktorých boli vydané

¹⁹ Pozastavenie uzavierania poistných zmlúv alebo zaistných zmlúv je účinným nástrojom, ako zabrániť nadmernému vystavovaniu sa novým poistným rizikám.

²⁰ Napríklad „Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Reinforcing sanctioning regimes in the financial services sector“.

opatrenia, v oblasti ochrany klienta (opatrenie NBS č. 4/2010 a opatrenie NBS č. 18/2010), konaní pred NBS (opatrenie NBS č. 8/2010 a opatrenie NBS č. 14/2008) a výkazníctva (opatrenie NBS č. 3/2010, opatrenie NBS č. 4/2008, opatrenie NBS č. 6/2008 a opatrenie NBS č. 27/2008) by mali byť zachované

2.3.3.2 Ustanovenia, ktoré by nemali byť zachované

Na základe praktickej aplikácie zákona o poisťovníctve by nemali byť zachované najmä nasledovné ustanovenia zákona o poisťovníctve napriek tomu, že smernica o Solventnosti II nevyklučuje v týchto oblastiach vnútroštátnu úpravu:

- *Zánik povolenia z dôvodu nepodania návrhu na zápis poisťovacej alebo zaisťovacej činnosti do Obchodného registra (§ 13 ods. 1 písm. e)*

Aplikačná prax neosvedčila opodstatnenosť zániku povolenia v prípade, že nebola dodržaná lehota na zápis poisťovacej činnosti alebo zaisťovacej činnosti stanovená zákonom o poisťovníctve do Obchodného registra.

- *Osoby s osobitným vzťahom (§ 38)*

Poisťovňa, zaisťovňa a pobočky by nemali uzatvárať obchody, ktoré by vzhľadom na svoju povahu, účel alebo riziko nevykonali s ostatnými klientmi. Zamedzenie takýchto obchodov je dostatočne zabezpečené všeobecnými požiadavkami na systém správy a riadenia a ustanovenia § 38 zákona o poisťovníctve sú nadbytočné.

- *Mimoriadny audit (§ 41 odsek 6 a 7)*

Inštitút mimoriadneho auditu nebol nikdy v praxi NBS využitý najmä z dôvodu zložitosti preukázania zákonom stanovených dôvodov pre zavedenie mimoriadneho auditu. Vzhľadom na uvedené, ako aj skutočnosť, že účtovné dáta nebudú primárnym zdrojom informácií pre

hodnotenie finančného zdravia poisťovne, zaisťovne a pobočiek, nie je opodstatnené zachovanie tohto inštitútu.

- *Zodpovedný aktuár (§ 46)*

Táto problematika je už obsiahnutá v Analýze dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska, kapitola 1.1. Regulácia nepokrytá Solventnosťou II, časť Zodpovedný aktuár.

- *Oznamovacie povinnosti*

Nakoľko výkazníctvo pre účely finančného dohľadu bude harmonizované na európskej úrovni a niektoré súčasné oznamovacie povinnosti voči NBS stratia svoju opodstatnenosť, navrhujeme zrušiť viaceré informačné povinnosti, napríklad predkladanie zmien stanov a organizačnej štruktúry (§ 36 ods. 6), odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti zákonom vymedzeného okruhu osôb (§ 12 ods. 6). Zároveň navrhujeme zníženie štvrtročnej frekvencie predkladania zoznamu akcionárov (§ 44 ods. 5)²¹.

- *Právna úprava pre zamedzenie prania špinavých peňazí*

Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, do ktorého bola transponovaná smernica o AML, komplexne upravuje problematiku prania špinavých peňazí. Nie je opodstatnené, aby právnu úpravu v tejto oblasti obsahoval duplicitne aj zákon o poisťovníctve.

²¹ Smernica o Solventnosti II v článku 61 ukladá povinnosť poisťovníam a zaisťovníam predkladať orgánu dohľadu zoznam akcionárov s kvalifikovanou účasťou (nie všetkých akcionárov).

- *Sankcie*

Sankcie, ktoré by mali byť v novom zákone o poisťovníctve zrušené, sú identifikované v Analýze dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska, v kapitole 4.4. Preventívne opatrenia a sankcie.

- *Schvaľovania a súhlasy*

Schvaľovania a súhlasy, ktoré by mali byť v novom zákone o poisťovníctve zrušené, sú identifikované v Analýze dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska, kapitola 4.3. Schvaľovanie a súhlasy.

2.3.3.3 Audit výkazov predkladaných NBS

Za účelom efektívneho zabezpečenia správnosti a úplnosti vykazovaných údajov by bolo potrebné zaviesť povinnosť pre poisťovne, zaist'ovne a pobočky overiť ich kľúčové výkazy audítorom alebo audítorskou spoločnosťou (viď bližšie Analýza dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska, kapitola 1.1 Regulácia nepokrytá Solventnosťou II, časť Audit výkazov). Smernica o Solventnosti II nevyklučuje v tejto oblasti vnútroštatnú úpravu.

2.4 Iné

V rámci transpozície smernice o Solventnosti II sa bude potrebné zaoberať aj nasledovnou problematikou:

- *Hlavné ciele dohľadu*

Hlavným cieľom dohľadu je v zmysle smernice o Solventnosti II (článok 27) ochrana poistníkov a oprávnených osôb. Na rozdiel od Smernice je hlavným cieľom dohľadu podľa súčasnej právnej úpravy (zákon o dohľade, zákon o NBS) stabilita finančného systému ako celku. Z uvedeného dôvodu bude potrebné zosúladiť predmetné právne predpisy so smernicou o Solventnosti II (viď Analýza

dopadov Solventnosti II na Národnú banku Slovenska, časť 1. Právny rámeček).

- *Štruktúra nového zákona o poisťovníctve*

Za účelom prehľadnosti nového zákona o poisťovníctve navrhujeme na rozdiel od súčasnosti zaviesť samostatnú kapitolu, ktorá by upravovala činnosť pobočiek zahraničných poisťovní a pobočiek zahraničných zaist'ovní obdobne, ako je to v smernice o Solventnosti II (Hlava I, kapitola IX).

- *Konflikt záujmov (§ 39 zákona o poisťovníctve)*

Z dôvodu úpravy konfliktu záujmov v iných právnych predpisoch, napríklad Obchodný zákonník, navrhujeme prehodnotiť jeho úpravu v zákone o poisťovníctve. Zároveň by bolo vhodné právnu úpravu konfliktu záujmov zjednotiť s úpravami v iných sektoroch finančného trhu, napríklad kapitálového trhu, ktorý už v súčasnosti vychádza z európskych právnych noriem²².

- *Nútená správa (§ 70 - § 78 zákona o poisťovníctve)*

Zo skutočností uvedených v časti 2.1.2 tejto správy vyplýva, že nútená správa nie je reorganizačným opatrením v zmysle smernice o reorganizácii a likvidácii poisťovní (prevzatej a upravenej v smernici o Solventnosti II, články 267 až 296). Zároveň nútená správa nie je najvhodnejší nástroj na ozdravenie poisťovne alebo zaist'ovne z dôvodu nezvratného poškodenia reputácie poisťovne alebo zaist'ovne

²² Napríklad smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS (článok 18).

v prípade jej zavedenia. Navrhujeme prehodnotiť koncept nútenej správy.

- *Pozastavenie výkonu akcionárskych práv (§ 86 zákona o poisťovníctve)*

Podľa zákona o cenných papieroch (§ 28 ods. 3 písm. f) príkaz na registráciu pozastavenia práv nakladať môže dať emitent akcií najviac na päť dní pred dňom konania valného zhromaždenia akciovej spoločnosti, to neplatí vo vzťahu k akciám, ktoré boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu. Na rozdiel od zákona o cenných papieroch zákon o poisťovníctve nepozná výnimku pre pozastavenie výkonu akcionárskych práv vo vzťahu k akciám, ktoré boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu. Tento rozpor bude potrebné odstrániť.

- *Účelovo vytvorené subjekty („Special Purpose Vehicle“)*

Podľa zákona o poisťovníctve nie je možné zriadiť účelovo vytvorené subjekty, ktoré na seba preberajú riziká poisťovní alebo zaistovní a financujú ich primárne z výnosov emitovaných dlhových cenných papierov. V súvislosti s novým zákonom o poisťovníctve bude potrebné zvážiť opodstatnenie právnej úpravy umožňujúcej ich vytvorenie v SR.

Príloha č. 1: Zoznam zákonov, ktoré bude pravdepodobne potrebné novelizovať v súvislosti s novým zákonom o poisťovníctve

- Občiansky zákonník
- Zákon o dohľade
- Zákon o konkurze
- Zákon o NBS
- Zákon o povinnom zmluvnom poistení

Príloha č. 2: Zoznam skratiek

EIOPA	Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov („European Insurance and Occupational Pensions Authority“)
EHP	Európsky hospodársky priestor
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
MCR	minimálna kapitálová požiadavka na solventnosť („Minimum Capital Requirement“)
NBS	Národná banka Slovenska
Občiansky zákonník	Zákon č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) v znení neskorších predpisov
Obchodný zákonník	Zákon č. 513/1991 Zb. (Obchodný zákonník) v znení neskorších predpisov
Opatrenie NBS č. 2/2011	Opatrenie Národnej banky Slovenska z 22. marca 2011 č. 2/2011 o predkladaní výkazov poisťovňami a zaist'ovňami, ktoré sú predmetom dohľadu nad skupinou
Opatrenie NBS č. 18/2010	Opatrenie Národnej banky Slovenska z 28. septembra 2010 č. 18/2010 o priemernej výške nákladov na finančné sprostredkovanie v životnom poistení
Opatrenie NBS č. 8/2010	Opatrenie Národnej banky Slovenska z 11. mája 2010 č. 8/2010, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o udelenie predchádzajúceho súhlasu Národnej banky Slovenska podľa § 45 ods. 1 zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Opatrenie NBS č. 4/2010	Opatrenie Národnej banky Slovenska z 9. marca 2010 č. 4/2010, ktorým sa ustanovuje vzor formulára o podmienkach uzavretia poisťovnej zmluvy
Opatrenie NBS č. 3/2010	Opatrenie Národnej banky Slovenska zo 16. februára 2010 č. 3/2010 o predkladaní hlásení poisťovňou z iného členského štátu na štatistické účely
Opatrenie NBS č. 27/2008	Opatrenie Národnej banky Slovenska zo 16. decembra 2008 č. 27/2008 o predkladaní výkazov poisťovňami a pobočkami zahraničných poisťovní na štatistické účely a o zmene opatrenia Národnej banky Slovenska č. 4/2008 o predkladaní výkazov, hlásení prehľadov a iných správ poisťovňami a pobočkami zahraničných poisťovní

Opatrenie NBS č. 25/2008	Opatrenie Národnej banky Slovenska z 9. decembra 2008 č. 25/2008 o solventnosti a minimálnej výške garančného fondu poisťovne, pobočky zahraničnej poisťovne, zaist'ovne a pobočky zahraničnej zaist'ovne
Opatrenie NBS č. 20/2008	Opatrenie Národnej banky Slovenska zo 4. novembra 2008 č. 20/2008 o predkladaní poisťno-matematických údajov a štatistických údajov poisťovne a pobočky zahraničnej poisťovne
Opatrenie NBS č. 14/2008	Opatrenie Národnej banky Slovenska z 24. júna 2008 č. 14/2008, ktorým sa ustanovuje spôsob preukazovania splnenia podmienok na udelenie povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti a na udelenie povolenia na vykonávanie zaist'ovacej činnosti
Opatrenie NBS č. 6/2008	Opatrenie Národnej banky Slovenska z 15. apríla 2008 č. 6/2008 o predkladaní výkazov, hlásení, prehľadov a iných správ zaist'ovňami a pobočkami zahraničných zaist'ovní
Opatrenie NBS č. 4/2008	Opatrenie Národnej banky Slovenska z 1. apríla 2008 č. 4/2008 o predkladaní výkazov, hlásení, prehľadov a iných správ poisťovňami a pobočkami zahraničných poisťovní
SCR	kapitálová požiadavka na solventnosť („Solvency Capital Requirement“)
SKP	Slovenská kancelária poisťovateľov
Smernica o akvizíciách	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/44/ES z 5. septembra 2007, ktorou sa mení a doplňa smernica Rady 92/49/EHS a smernice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES v súvislosti s procesnými pravidlami a kritériami hodnotenia obozretného posudzovania nadobudnutí a zvýšení podielov vo finančnom sektore
Smernica o AML	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu
Smernica o dohľade nad poisťovňami a zaist'ovňami v skupine	Smernica Európskeho parlamentu a rady č. 98/78/ES z 27. októbra 1998 o doplnkovom dohľade nad poisťovňami a zaist'ovňami v skupine poisťovní alebo zaist'ovní
Smernica o finančných konglomerátoch	Smernica o Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/87/ES zo 16. decembra 2002 o doplnkovom dohľade nad úverovými inštitúciami, poisťovňami a investičnými spoločnosťami vo finančnom konglomeráte, ktorou sa menia a doplňajú smernice Rady 73/239/EHS, 79/267/EHS, 92/49/EHS, 92/96/EHS, 93/6/EHS a 93/22/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/78/ES a 2000/12/ES
Smernica Omnibus II	Smernica Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a doplňa smernice 2003/71/ES a 2009/138/ES v súvislosti s právomocami Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie

	zamestnancov a Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy (návrh)
Smernica o reorganizácii a likvidácii poisťovní	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/17/ES z 19. marca 2001 o reorganizácii a likvidácii poisťovní
Smernica o Solventnosti II	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II)
SR	Slovenská republika
UK	Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska
Zákon o bankách	Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákon o cenných papieroch	Zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov
Zákon o dohľade	Zákon č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov
Zákon o DPH	Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov
Zákon o finančnom Sprostredkovaní	Zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 129/2010 Z. z.
Zákon o kolektívnom investovaní	Zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní
Zákon o konkurze	Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákon o NBS	Zákon č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov
Zákon o poisťovníctve	Zákon č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákon o povinnom zmluvnom poistení	Zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov